

Nejlepší z tisíce pálenek

Simona Janíková
simona.janikova@hn.cz

Vizovický košť přináší každý rok zprávu o tom, co přichystali drobní, zejména tuzemští výrobci pálenek. V posledních letech tu degustátoři častěji ochutnávají kořalky z netradičního ovoce i destiláty, jež dozrávaly v dřevěných sudech. Tradičně nejsilněji zastoupená je ovšem slivovice.

Nejdříve tekutinu v takzvané půlce pečlivě prohlížejí, jestli je čistá, čirá a zda má jiskru. Pak přičichnou, ochutnají a čekají, jak dlouho jim chuť zůstane v ústech. Potom zapíší výsledky svých vjemů – a nalévají další vzorek. Na letošním Vizovickém koštu, který každý srpen pořádá výrobce pálenek Rudolf Jelínek, ochutnali hodnotitelé za jedno odpoledne přes tisíc vzorků destilátů z různých druhů ovoce, od slivovice přes meruňkovici po kiwovici či pálenku z ananasu.

„Ochutnávka je dost náročná,“ směje se Miroslav Motyčka, obchodní a marketingový ředitel likérky. „Hodnotitelé vzorky srkají, ale spousta z nich je vyplivuje. Více než 20 vzorků za den není možné zodpovědně ochutnat, protože pak už máte, spálený jazyk,“ popisuje těsně před zahájením koštu v areálu firmy.

Především slivovice

Sám se ho účastní už deset let, zasedá ale až ve finálové komisi, která do okamžiku, kdy se sejde 80 nejlepších vzorků, nesmí ochutnat žádnou pálenku. Předvýběr je na 40 hodnotitelských komisích, jež často vedou certifikovaní degustátoři. Očíslované vzorky hodnotitelé posuzují anonymně a zájádají je připravenými smaženkami a švestkami. Do koštu se hlásí stovky pěstitelů z různých koutů Česka i ze zahraničí, kteří pak sami

také mohou zasednout v komisích a srovnat své pálenky s ostatními.

Dělá to tak i likérka Jelínek. Podle verdiktu desítek pěstitelů a odborníků se rozhoduje, zda připravované novinky uvede na trh, a testuje také, jak v anonymním hodnocení uspějí destiláty, které už běžně prodává. Například loni si takto likérka otestovala slivovici ze švestek odrůdy Čačanská lepotica, kterou vypálila v roce 2019. Podle Motyčky v hodnocení dopadla velice dobře, a tak ji firma letos začala prodávat.

Rozdílů v chuti slivovic, které do koštu chodí nejčastěji, jsou podle Motyčky dramatické. A není to jen kvůli různým odrůdám švestek. „Už jen na území Moravy, což je nějakých 200 kilometrů od jihu na sever, narážíte na tři proudy názorů, jak se k destilátu chovat. V oblasti jižní Moravy jsou pálenky destilované tak, aby v nich byly cítit pecky. Na střední Moravě se mnohem více prosazuje do chuti ovocná dužina a slivovice chutnají ovocněji. A na severní Moravě je destilát tažený déle, nejsou tam skoro cítit pecky a slivovice jsou velmi ovocné,“ popisuje Motyčka.

Koštujete se však nejen slivovice, někteří pěstitelé zkusí vypálit i na první pohled netradiční ovoce a zeleninu. „Každoročně máme v koštu alespoň jednu mrkvovici, časté jsou fikovice. Měli jsme i melounovici, ale to nebylo dobré. Některé ovoce nejde destilovat,“ míní Motyčka. V posledních letech i malí pěst

titelé častěji experimentují se zráním pálenek v dřevěných sudech, stejně jako to dělají vinaři nebo velké palírny. „Protože jsou to malé soudky, třeba pětilitrové, dojde k silnému styku dřeva s destilátem. Soudky tak působí na destilát velice rychle a agresivně, a když se včas nestočí, především u nových soudků pálenka ztmavne, je dřevitá, plná tříslovin. Třeba slivovice je pak kvůli tomu přílišně trpká. Trvá několik let, než stažení pěstitel vychytá.“

Spolehlivá americká linka

Likérka Rudolf Jelínek loni tvrdě pocítila dopady opatření proti šíření koronaviru, které postihly zejména restaurace, z nichž jinak firma inkasuje téměř polovinu tržeb. Zisk spadl na 16,2 milionu korun z 24,5 milionu v roce 2019. Vizovický podnik tak musel šetřit a propustit asi třicet zaměstnanců. Zastavil také jednání o akvizici palírny v USA. „V gastronomii jsme na polovině výkonu z let 2018 nebo 2019. Lidé chodí na obědy, ale večer se nejdou bavit. A to je oblast, kde jsme byli silní,“ bilancuje Motyčka. Více než v barech toho teď likérka prodá v obchodech, vzrostl i prodej na internetu, takže výsledky za letošní rok vidí Motyčka příznivěji. „Blížíme se tržbám z roku 2019,“ uvádí. Tehdy měla firma obrát pět miliard korun.

Covid změnil i mapu vývozu destilátů. Méně se pálenky exportují například do Ruska, které omezilo přísun zahraničního alkoholu, aby podpořilo domácí odbyt. V USA ale firma dál roste, a to i díky pivu, které tam dováží. „Před čtyřmi lety jsme od česko-americké podnikatelky koupili značku piva Lion, které se vaří v pivovaru v Havlíčkově Brodě. Prodáváme ho pouze v zahraničí a jen za letošní rok jsme vy-

vezli 400 tisíc litrů, více než za předchozí dva roky dohromady,“ uvádí Motyčka.

Ve Spojených státech likérka těží z dlouholeté tradice, právě tam její zakladatel Rudolf Jelínek začal ve 30. letech minulého století vozit košer slivovici, která si získala velmi dobrou pověst. Na tržbách firmy v USA dělá tato slivovice přes 80 procent. „Výroba košer slivovice se od té běžné významně neliší. Musí být ovšem podle košer pravidel a u některých procesů musí být přítomen rabín, aby potvrdil jejich správný průběh a nakonec vydal takzvaný hechšer certifikát,“ říká Motyčka a vysvětluje, že certifikát dokládá, že byl splněn soubor jakostních a kvalitativních pravidel, která vyžaduje židovská víra. Například voda k proplachování potrubí musí mít určitou teplotu a firma má i zvláštní tanky na zrání košer slivovice, aby je mohla čistit párou vícekrát po sobě, jak vyžadují košer regule.

Letos likérka sklídí minimálně o třetinu méně ovoce než v předchozích letech. Může za to deštivé jaro, kvůli kterému nevyletěly včely, a stromy tak byly nedostatečně opylené. „Včely potřebují tři týdny souvislého teplého počasí, ale letos se to střídalo, týden bylo hezky a týden přšelo. Vedeme diskusi o tom, že bychom měli vlastní včelstva. Já jsem pro, pokud to ale nebude znamenat další byrokracii,“ míní Motyčka.

Náročné odpoledne na Vizovickém koštu nakonec vydalo svého vítěze. Absolutně nejlepší byla podle hodnotitelů hrůškovice Miroslava Vaculíka, dostala 19,60 bodu ze 20. Pěstitel ovocných stromů z Vřesovic se umístil v první desítce i s dalšími dvěma vzorky. Vizovická likérka však nezůstala pozadu, sdílela čtvrté a páté místo se svou kdoulovicí, se kterou vyhrála i kategorii ostatních destilátů.